

Ptaki morskie Nowej Zelandii. Przewodnik rybaka

Department Ochrony Przyrody
Department of Conservation
Te Papa Atawhai

Niniejszy skrócony przewodnik omawia 26 gatunków ptaków morskich, które można znaleźć na wodach nowozelandzkiej wyłącznej strefy ekonomicznej (Exclusive Economic Zone, EEZ). Niektóre z nich spotyka się w pobliżu wybrzeża, ale większość jest łatwiej zobaczyć żerujące na otwartych wodach oceanicznych.

Większość gatunków omawianych w tym przewodniku gniazduje w Nowej Zelandii, a szereg z nich zakłada gniazda tylko tam i nigdzie indziej w świecie. W istocie, Nowa Zelandia jest uważana za światową stolicę ptaków morskich, ze względu na ich bogactwo gatunkowe w naszych wodach, w tym 86 gatunków, które w Nowej Zelandii gniazdują. Na liście nowozelandzkich ptaków morskich znajdują się pingwiny, albatrosy, petrele, kormorany, głuptaki, rybitwy i wydrzyki.

Do omówienia w przewodniku wybraliśmy tylko te gatunki ptaków morskich, które łapią się podczas połowów morskich.

Większość ptaków morskich opisanych w tym przewodniku przelatuje olbrzymie odległości, więc podczas pobytu na morzu czyha na nie wiele niebezpieczeństw, w tym działalność rybacka różnego typu, zanieczyszczenie środowiska i zubożanie zasobów pożywienia. Ptaki morskie dodatkowo napotykają także na trudności w swych koloniach lęgowych.

Niektóre nowozelandzkie przedsiębiorstwa rybackie wprowadziły procedury mające na celu zmniejszenie przyłowów ptaków morskich. Wiele z tych procedur używanych jest też w innych częściach świata. Nad ochroną ptaków morskich pracuje szereg organizacji, rządów i osób prywatnych. Populacje wielu gatunków ptaków morskich opisanych w tym przewodniku spadły do tak niskiego poziomu, że każdy osobnik odgrywa ważną rolę w walce o przeżycie całego gatunku. Innymi słowy, wysiłek każdego rybaka w celu zmniejszenia przyłowów ma krytyczne znaczenie dla powodzenia akcji ratowniczej.

Uwaga: Ponieważ zagrożenia dla ptaków morskich występują w różnych wyłącznych strefach ekonomicznych (EEZ), a także na wodach międzynarodowych, zastosowaliśmy tu Czerwoną Księgę Gatunków Zagrożonych opublikowaną przez Międzynarodową Unię Ochrony Przyrody i Jej Zasobów (IUCN).

Lista ptaków morskich opisanych w tym przewodniku

Albatrosy olbrzymie

Albatros wędrowny antypodyjski i albatros gibsona
Diomedea antipodensis antipodensis i *D. antipodensis gibsoni*

Albatros królewski północny
Diomedea sanfordi

Albatros królewski południowy
Diomedea epomophora

Albatrosy brunatne (jednolicie ciemno ubarwione)

Albatros ciemnogłowy
Phoebetria palpebrata

Albatrosy mniejsze

Albatros białowłosy
Thalassarche bulleri

Albatros z Wysp Campbella
Thalassarche impavida

Albatros siwogłowy
Thalassarche eremita

Albatros szarogłowy
Thalassarche chrysostoma

Albatros szarogrzbiety
Thalassarche salvini

Albatros czarnobrewy
Thalassarche melanophrys

Albatros zmienny
Thalassarche steadi

Petrele

Petrelec wielki
Macronectes halli

Petrelec olbrzymi
Macronectes giganteus

Burzyk bury
Procellaria cinerea

Burzyk ciemny
Procellaria westlandica

Burzyk białobrody
Procellaria aequinoctialis

Burzyk czarny
Procellaria parkinsoni

Nurzec czarnoskrzydły
Pelecanoides urinatrix

Petrel długoskrzydły
Pterodroma macroptera

Warcabnik
Daption capense

Burzyki

Burzyk szarogrzbiety
Puffinus bulleri

Burzyk bladodzioby
Puffinus carneipes

Burzyk cienkodzioby
Puffinus tenuirostris

Burzyk szary (także znany jako tītī albo muttonbird)
Puffinus griseus

Burzyk klinosterny
Puffinus pacificus

Petreleki

Petrelek krótkodzioby
Pachyptila turtur

Albatros wędrowny antypodyjski i albatros gibsona (Antipodean wandering albatross i Gibson's albatross)

Diomedea antipodensis antipodensis i *D. antipodensis gibsoni*

Głowa: Biała twarz, białe podgardle, brązowe ciemię.

Korpus: Albatrosy olbrzymie z wiekiem bieleją, ciemne pióra pozostają jedynie w ogonie. Ciała dorosłych samców są prawie białe, z niewielką ilością brązowo nakrapianych plam. Samice mają często ciemne upierzenie.

Skrzydła: Średnia długość skrzydła 640 mm. Wierzchnia strona skrzydeł waha się od ciemnej aż do prawie całkowicie białej. Spodnia strona skrzydeł biała z ciemnymi końcówkami.

Dziób: Różowy.

Cechy osobników młodocianych: Upierzenie ciemnobrązowe z białą maską z przodu głowy, białym podgardlem i białą spodnią stroną skrzydeł.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się głównie kalmarami i czasami rybami.

Zasięg występowania: Obszary południowego Pacyfiku od wybrzeży Australii aż do Chile. Albatrosy gibsona zwykle żerują na wodach oceanów półkuli południowej. Satelitarne badania albatrosów antypodyjskich wskazują, że ptaki wysiadujące jaja zwykle żerują u wschodnich wybrzeży Nowej Zelandii, natomiast część nie gniazdujących samców odlatuje na wschód do wybrzeży Chile. Uważa się, że we wczesnym okresie wysiadywania jaj albatrosy gibsona żerują głównie na wodach Morza Tasmana oraz w pobliżu wschodnich wybrzeży Nowej Zelandii.

Ciekawostki

Pomimo że bardzo do siebie zbliżone genetycznie, albatrosy gibsona mają zazwyczaj jaśniejsze upierzenie, niż albatrosy antypodyjskie.

Rozród

Miejsca lęgowe: Albatrosy antypodyjskie gniazdują na wyspach Antypodach, a kilka par rozmnaża się na Wyspach Campbell i Chatham (wyspy Chatham i Pitt). Albatrosy gibsona gniazdują wyłącznie na Wyspach Auckland (wyspy Adams, Auckland i Disappointment).

Pora lęgowa: Dla albatrosów gibsona okres składania jaj zaczyna się w grudniu, a dla albatrosów antypodyjskich w styczniu/lutym. Pisklęta zwykle opuszczają gniazdo między styczniem, a marcem następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na dwa lata dla par, które wyprowadziły pisklę, a co roku dla par, które straciły lęg.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują w luźnych koloniach lęgowych, zachowując duże odległości pomiędzy gniazdami. Gniazdo, w kształcie uformowanego z ziemi stożka, budowane jest pomiędzy kępami traw i dzikich kwiatów (tussock grass i megaherbs).

Zagrożenia

Na morzu

- Ponieważ często podążają za statkami, zarówno albatrosy antypodyjskie, jak i albatrosy gibsona znajdowane są stosunkowo często w przyłowie z połowów z użyciem sznurów haczykowych.
- Na wodach nowozelandzkich łapią się one często w sieci statków odławiających południowego tuńczyka niebieskopłetwego na wschód od Nowej Zelandii. Ostatnio zaczęły się też łapać one przy połowach miecznika (swordfish).
- Albatrosy gibsona giną też przy połowach południowego tuńczyka niebieskopłetwego na wodach Australii.
- Oba gatunki żerują szeroko na otwartych wodach południowego Pacyfiku i Morza Tasmana, więc

narażone są na ryzyko złapania w czasie połowów z użyciem sznurów haczykowych na wodach międzynarodowych.

Na lądzie

Obecnie nie istnieje wiele zagrożeń na lądzie dla albatrosów antypodyjskich i albatrosów gibsona.

- Drapieżniki (ssaki) czasami kradną jaja lub zabijają niestrzeżone pisklęta w pewnych koloniach lęgowych. Wyspy Adams, Disappointment i Campbell są wolne od wprowadzonych ssaków.
- Szkodliwe efekty turystyki na te gatunki są dziś minimalne dzięki obostrzeniom w uzyskaniu dostępu do wysp Antypodów, Adams i Disappointment. Niewiele osób odwiedza też kolonie lęgowe ptaków gniazdujących na wyspach Campbell i Auckland.

Albatros królewski północny (Northern royal albatross)

Diomedea sanfordi

Fotografia: Tui De Roy

Fotografia: Tui De Roy

Głowa: Biała, niekiedy z ciemnymi plamkami na ciemieniu.

Korpus: Znacznych rozmiarów. Biały korpus i grzbiet.

Skrzydła: Wierzchnia strona skrzydeł całkowicie czarna.

Stopy: Różowe.

Dziób: Blado-różowy z cienką, czarną linią na ostrzu dzioba.

Cechy osobników młodocianych: Młode ptaki wyglądają jak dorosłe, mają jednak więcej ciemnych plam na czubku głowy i plecach.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się głównie kalmarami i czasami rybą.

Zasięg występowania: Na ogół żerują na wodach Morza Tasmana, Pacyfiku i południowego Atlantyku.

Ciekawostki

Kolonia lęgowa północnych albatrosów królewskich na Przylądku Tairaoa Półwyspu Otago jest jedyną kolonią albatrosów na głównym lądzie Nowej Zelandii.

Albatrosy królewskie zazwyczaj żyją do 35 lat, lecz „Grandma” (Babcia), która była jednym z pierwszych ptaków gniazdującym na Przylądku Tairaoa, dobiegała sześćdziesiątki, kiedy wychowała swoje ostatnie pisklę. W styczniu 2007 roku Tora stał się 500-nym pisklakiem wylęzonym na Przylądku Tairaoa. Jest on wnukiem „Babci”.

Rozród

Miejsca lęgowe: Wyspy Chatham (wyspy Forty-Fours, Big Sister i Little Sister), Nowa Zelandia - Wyspa Południowa (Przylądek Taiaroa) oraz Wyspy Auckland (wyspa Enderby – gdzie czasami krzyżują się z albatrosami królewskimi południowymi).

Pora lęgowa: Składanie jaj zaczyna się pod koniec października. Młode opuszczają gniazda między sierpniem, a październikiem następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na dwa lata dla par, które wyprowadziły pisklę.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Albatrosy królewskie północne gnieźdzą się w bardziej zwartych koloniach lęgowych w porównaniu z innymi albatrosami. Budują gniazdo w kształcie stożka z ziemi i części roślin.

Zagrożenia

Na morzu

- Wysoki stopień przeżywalności zarówno dorosłych, jak i świeżo opuszczających gniazdo ptaków wskazuje na to, że śmiertelność albatrosów związana z rybołówstwem nie stanowi znacznego zagrożenia dla gatunku. Jednakże pewna liczba ptaków jest łapana podczas połowów z użyciem sznurów haczykowych i w czasie trałowania.

Na lądzie

- Znaczący wpływ na populację południowych albatrosów królewskich miała w przeszłości degradacja siedliska w koloniach lęgowych na Wyspach Chatham. W ostatnich latach siedlisko to uległo regeneracji.
- Na Przylądku Taiaroa ssaki drapieżne zabijają w niektórych sezonach lęgowych pisklęta.

W ostatnich latach intensywna kontrola szkodników zredukowała wpływ tych drapieżników na albatrosy. Wszystkie inne kolonie lęgowe są wolne od ssaków drapieżnych.

- Wybuch epidemii wprowadzonych gzów (*Lucilia sericata*) oraz udar cieplny były głównymi przyczynami straty jaj i piskląt w kolonii lęgowej na Przylądku Taiaroa. W szczególnie gorących latach kilka dorosłych ptaków padło z przegrzania; podejrzewa się też wirusa ptasiej ospy.

Albatros królewski południowy (Southern royal albatross)

Diomedea epomophora

Głowa: Zazwyczaj biała, niektóre ptaki mogą mieć ciemne plamki na ciemieniu.

Korpus: Bardzo duże albatrosy o ogólnym białym upierzeniu. Dorosłe ptaki z całkowicie białym ogonem. Po osiągnięciu dojrzałości płciowej są najbielsze wśród wszystkich gatunków albatrosów.

Skrzydła: Wierzchnia strona skrzydeł biała z niewielką ilością czarnych smug. Z wiekiem wierzchnia strona skrzydeł ptaków bieleje.

Stopy: Blado-różowe.

Dziób: Blado-różowy z cienką, czarną linią na ostrzu dzioba.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się głównie kalmarami i czasami rybą.

Zasięg występowania: W sezonie lęgowym żerują na wodach Morza Tasmana, i południowego Pacyfiku. Po okresie lęgowym ptaki migrują na wody południowego Oceanu Atlantyckiego i prawdopodobnie mają zasięg okołobiegunowy w wodach oceanów południowych.

Ciekawostki

Południowe albatrosy królewskie i albatrosy wędrowne to największe albatrosy.

Rozród

Miejsca lęgowe: Głównie na Wyspie Campbell, a kilka par gniazduje na Wyspach Auckland (Adams, Enderby, Auckland) i w Nowej Zelandii na Wyspie Południowej (Przylądek Tairaroa – skrzyżowały się tutaj z północnymi albatrosami królewskimi).

Pora lęgowa: Jaja są składane od końca listopada do końca grudnia. Po zniesieniu jaja oboje rodzice zmieniają się na gnieździe. Wysiadywania jaja zajmuje 79 dni (styczeń - marzec). Rodzice nie opuszczają pisklęcia przez pierwszy miesiąc, a pisklak jest gotowy do opuszczenia gniazda po 240 dniach.

Częstość lęgowa: Raz na dwa lata dla par, które wyprowadziły pisklę.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Stożek zbudowany z ziemi i materiału roślinnego.

Zagrożenia

Na morzu

- Używanie sznurów haczykowych w czasie połowów stanowi umiarkowane zagrożenie dla tego gatunku.
- Na wodach nowozelandzkiej EEZ niewielka liczba ptaków łapie się na sznury haczykowe do połowów południowego tuńczyka niebieskopłetwego.
- Poza Nową Zelandią, ptaki te giną łapanie na sznury haczykowe zastawiane latem u wybrzeży południowo-zachodniej Australii, a także latem i zimą w pobliżu Tasmanii.
- Ptaki tego gatunku są także łapanie na sznury haczykowe statków japońskich łowiących tuńczyka na wodach otwartego oceanu.
- Zaobserwowano, że niewielka liczba ptaków jest łapana we sieci trałowe lub przez urządzenia z nimi związane, jak liny do holowania i kable.

Na lądzie

- Naturalnym wrogiem jest wydrzyk, który także podkrada im jaja.
- Na Wyspach Auckland występujące tam zdziczałe świnie zjadają czasem ich jaja lub zabijają niestrzeżone pisklęta.
- Potencjalnym zagrożeniem dla siedliska, w którym gniazdują południowe albatrosy królewskie, jest inwazja krzewu *Dracophyllum*, która prawdopodobnie jest skutkiem zmiany klimatu.
- Szkodliwy wpływ na gniazdujące albatrosy może mieć też turystyka. Płochliwe ptaki mogą porzucić gniazdo, kiedy im się przeszkadza lub łapie. Ministerstwo Ochrony Środowiska (Department of Conservation, DOC) wprowadziło szereg przepisów mających na celu kontrolę i ograniczenie obszaru, na który odwiedzający wyspy turyści mają wstęp podczas pory lęgowej albatrosów.

Albatros ciemnogłowy (Light-mantled sooty albatross)

Phoebetria palpebrata

Głowa: Brunatno-brązowa z białym półksiężycem poniżej oka.

Korpus: Należą one do najmniejszych albatrosów. Korpus popielato-szary z ciemno-szarym podbrzuszem.

Skrzydła: Średnia rozpiętość skrzydeł 200 cm. Brunatno-brązowe w kolorze.

Stopy: Szare.

Dziób: Ciemny ze słabo widoczną niebieską linią na ostrzu dzioba.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się głównie rybami i czasami kalmarami.

Zasięg występowania: Najchętniej przebywają na głębokich wodach przybrzeżnych. Latem żerują na zimnych wodach antarktycznych, sięgając aż po pokrywę lodową, ale zimą odlatują na północ na morza umiarkowane i podzwrotnikowe. Podczas szukania pożywienia ptaki w wieku rozrodczym oddalają się czasami o tysiące kilometrów od swych miejsc lęgowych.

Ciekawostki

Albatrosy ciemnogłowe mają, w porównaniu z innymi albatrosami, długie, sztywne, klinowate ogony, które prawdopodobnie pomocne są podczas odbywanych przez pary lotów godowych.

Rozród

Miejsca lęgowe: Wyspy Auckland (Adams, Disappointment, Auckland, Enderby, Rose), Wyspy Campbell (Campbell, Dent, Jacquemart, Folly, Monowai oraz na wielu innych skałach przybrzeżnych) oraz Wyspy Antypody (Antipodes, Bollons, Archway, Leeward). Gniazdują także na Wyspach Macquarie, Heard, Kerguelen, Crozet, Prince Edward, Marion i Południowa Georgia.

Pora lęgowa: Zaczyna się pod koniec października. Pisklęta zwykle opuszczają gniazdo między majem, a czerwcem następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na dwa lata dla par, które wyprowadziły pisklę.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gatunek znacznie mniej kolonijny w porównaniu z innymi albatrosami, czasem nawet gniazdują osobno. Budują gniazda w kształcie stożków, przeważnie na urwistych krawędziach brzegów wysp.

Zagrożenia

Na morzu

- Głównym zagrożeniem na morzu są sznury haczykowe.
- Ostatnio nie odnotowano łapania się ptaków tego gatunku w Nowej Zelandii.
- Łapane są w niewielkich ilościach przez australijskie statki do połowu tuńczyka przy użyciu sznurów haczykowych.
- Japońscy naukowcy odnotowali, że ptaki tego gatunku łapią się często na wodach otwartego oceanu, szczególnie Oceanu Indyjskiego i południowo-zachodniego Pacyfiku.

Na lądzie

- Na Wyspach Auckland ssaki drapieżne są w stanie ukraść po kilka jaj i zabić pewną liczbę piskląt. Większość gniazd jest budowana jednakże na krawędziach urwistych wybrzeży, niedostępnych dla tych drapieżników.

- Za najważniejszego naturalnego wroga tego gatunku na lądzie uważany jest wydrzyk olbrzymi. Drapieżnik ten zwykle kradnie jaja. Obserwowano też, jak odstrasza dorosłe ptaki od gniazd.
- Odwiedzający kolonie lęgowe ludzie też mają pewien niekorzystny wpływ na ten gatunek. Ptaki te bardzo nie lubią zakłócania spokoju w czasie zalotów. Niektóre ptaki porzucają swe gniazda, jeśli zostały łapane przez ludzi we wczesnym okresie wysiadywania jaj. W Nowej Zelandii nie stanowi to wielkiego zagrożenia, jako że niewiele ludzi odwiedza kolonie lęgowe tych ptaków.
- Kleszcze i myszy na wyspach Antypodach i Auckland mogą być potencjalnym wektorem przenoszącym choroby ptasie.

Albatros białoczelnny (Buller's albatross)

Thalassarche bulleri

Fotografia: Tui De Roy

Fotografia: Tui De Roy

Głowa: Szara głowa i szyja z białym ciemieniem.

Korpus: Biały korpus z czarnym ogonem.

Skrzydła: Wierzchnia strona skrzydeł ciemna. Spodnia strona skrzydeł biała z czarnym skrajem.

Dziób: Ciemny z szerokimi, jaskrawo-żółtymi pręgami na górze i dole dzioba. Górna pręga zaokrąglą się u podstawy dzioba.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się rybami, kalmarami, ośmiornicami, strzykwami i skorupiakami.

Zasięg występowania: Obserwuje się zarówno gniazdujące jak i nie gniazdujące w danym roku dorosłe ptaki żerujące zazwyczaj na wodach Morza Tasmana, Pacyfiku u wschodnim wybrzeży Wyspy Południowej, a także na szelfie na południe od Wyspy Stewart. Młode i nie gniazdujące dorosłe ptaki rozpraszają się na wodami południowego Pacyfiku na północ od konwergencji antarktycznej aż po Prąd Humboldta u wybrzeży Chile i Peru.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gniazduje wyłącznie w Nowej Zelandii na Wyspach Snares, Solander, Chatham i Trzech Króli.

Pora lęgowa: Na Wyspach Chatham pora lęgowa tego gatunku rozciąga się od października do maja następnego roku. W pozostałych koloniach lęgowych trwa od grudnia do września.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Wysokie gniazda w kształcie cokołów budowane są w krzewach na wąskich tarasach lub w lasach.

Zagrożenia

Na morzu

- Znaczącym zagrożeniem dla tego gatunku jest postępująca zmiana klimatu, zmieniająca rozmieszczenie żeru w wodach morskich.
- Gatunek ten łapie się przypadkowo na wodach Nowej Zelandii przy połowach z użyciem sznurów haczykowych i wólk. Istnieją też doniesienia o łapaniu albatrosów biało-czarnych na sznury haczykowe na wodach międzynarodowych i na otwartym oceanie, w tym w pobliżu Australii.

Na lądzie

- Niewiele jest zagrożeń dla tego gatunku na lądzie.
- Na Wyspę Big Solander wprowadzono weka, co może wywrzeć wpływ na powodzenie rozmnażania się tych ptaków w tym miejscu.
- Potencjalne zagrożenie dla tego gatunku mogą też stanowić choroby ptasie.

Ciekawostki

Po zakończeniu pory lęgowej wiele dorosłych i młodych ptaków migruje na wody u wybrzeży Peru i Chile. Młodociane ptaki pozostaną na tych wodach przez następne 5 lat.

Albatros z Wysp Campbell (Campbell albatross)

Thalassarche impavida

Głowa: Biała. Czarne brwi. Tęczówki koloru miodu.

Korpus: Albatrosy średniej wielkości o białym korpusie.

Skrzydła: Ciemna wierzchnia strona skrzydeł. Spodnia strona skrzydeł biała o ciemnym skraju.

Stopy: Niebieskawo-białe.

Dziób: Żółty z czerwonym końcem.

Cechy osobników młodocianych: Ciemny dziób z czarnym końcem. Szare upierzenie na dolnej części szyi. Ptaki w pierwszych miesiącach po opuszczeniu gniazda mają oczy ciemno-brązowe i z tego powodu są często mylone z młodymi albatrosami czarnobrewymi.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywią się rybami, kalmarami i skorupiakami.

Zasięg występowania: Ptaki tego gatunku spotyka się powszechnie nad wodami Oceanu Południowego, aż po umiarkowane wody południowego Atlantyku, Oceanu Indyjskiego i południowego Pacyfiku.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gniazduje wyłącznie na Wyspie Campbell.

Pora lęgowa: Zaczyna się w sierpniu, a kończy w kwietniu następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Ptaki gniazdują w koloniach na urwistych klifach i stromych zboczach. Budują gniazdo w kształcie cokołu zrobione z ubitej ziemi.

Zagrożenia

Na morzu

- Znaczna liczba ptaków łapie się na sznury haczykowe w czasie połowów na południowego tuńczyka niebieskopłetwego na wodach Nowej Zelandii i Australii.
- Łapane są ptaki zarówno dorosłe, jak i młodociane. Odłów dużej liczby osobników młodocianych ma prawdopodobnie ujemny wpływ na wielkość kolonii lęgowych.

- Ptaki tego gatunku są także łapane przez nowozelandzkie trawlery.

Na lądzie

Niewiele jest zagrożeń dla tego gatunku na lądzie.

- Obecność ludzi może mieć pewien ujemny wpływ, ale niewiele osób odwiedza kolonie na północnym wybrzeżu Wyspy Campbell.
- Potencjalne zagrożenie dla tego gatunku mogą też stanowić choroby ptasie.

Ciekawostki

Przez długi czas uważano go za nowozelandzki podgatunek albatrosa czarnobrewego. Wiadomo, że oba gatunki rozmnażają się w mieszanych koloniach lęgowych na Wyspie Campbell. Spotyka się pojedyncze skrzyżowane osobniki, ale wydaje się, że większość ptaków wybiera partnera z własnego gatunku.

Albatros siwogłowy (Chatham albatross)

Thalassarche eremita

Głowa: Dorosłe ptaki mają szarą czapkę, twarz i podgardle.

Korpus: Albatrosy średniej wielkości o białej piersi i podbrzuszu i ciemnoszarym ogonie.

Skrzydła: Ciemno-szara wierzchnia strona skrzydeł, od spodu skrzydła białe.

Dziób: Żółty z ciemną plamą na końcu żuchwy.

Cechy osobników młodocianych: Młode ptaki mają znacznie bardziej szare upierzenie, aniżeli dorosłe, oraz niebiesko-szary dziób z czarnym końcem.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Kalmary i ryby.

Zasięg występowania: Południowy Pacyfik od Tasmanii na zachodzie aż po wybrzeża Południowej Ameryki na wschodzie. Zimą ptaki tego gatunku wędrują na terytorialne wody Chile i Peru. Młode ptaki pozostają na wodach Południowej Ameryki aż do uzyskania dojrzałości płciowej.

Rozród

Miejsca lęgowe: Albatrosy siwogłowe gniazdują wyłącznie na wysepce o nazwie The Pyramid. Jest to duża urwista skała w Archipelagu Wysp Chatham.

Pora lęgowa: Zaczyna się w sierpniu-wrześniu, a kończy około marca-kwietnia następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Ptaki gniazdują w koloniach. Budują gniazda w kształcie cokołu z guana i rybich ości.

Zagrożenia

Na morzu

- Albatrosy siwogłowe są łapane na sznury haczykowe na wodach Nowej Zelandii, Australii i Południowej Ameryki.
- Połowcy z użyciem sznurów haczykowych w przybrzeżnych wodach Chile i Peru wzbudzają szczególne zaniepokojenie, gdyż wydają się być znacznym zagrożeniem dla tego gatunku.
- Istnieją doniesienia, że ptaki tego gatunku są także łapane na wodach nowozelandzkich przez trawlerzy.

Na lądzie

- Jakość habitatu w kolonii lęgowej na tej wysepce uległa znacznemu pogorszeniu po ciężkim sztormie w 1985 roku, ale od tego czasu nastąpiła już znaczna poprawa.
- Utrata gleby i osuszenie wyspy mogły przyczynić się do zwiększonej utraty jaj i śmiertelności piskląt.
- The Pyramid jest własnością prywatną. Istnieją podejrzenia, że wciąż zdarza się wybieranie z gniazd piskląt albatrosa siwogłowego.
- Mogą być dotknięte chorobami ptasimi, w tym wirusem ospy ptasiej.

Ciekawostki

Jest to najrzadszy endemiczny albatros nowozelandzki. Całkowita światowa populacja tego gatunku gniazduje na jednej 10-cio hektarowej urwistej skale.

Albatros szarogłowy (Grey-headed albatross)

Thalassarche chrysostoma

Głowa: Szara głowa i szyja.

Korpus: Albatrosy średniej wielkości. Od momentu osiągnięcia dojrzałości płciowej mają biały korpus i ciemno-szare pokrywy nadogonowe.

Skrzydła: Ciemno-szara wierzchnia strona skrzydeł. Pod spodem skrzydła białe z czarnym brzegiem. Ptaki tego gatunku osiągają dwumetrową rozpiętość skrzydeł.

Dziób: Ciemny, z żółtymi paskami na szczęce i żuchwie. Górny pasek stopniowo zwęża się u podstawy dzioba.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby, kalmary i skorupiaki. Wydaje się, że ważny element diety młodych ptaków, wciąż jeszcze karmionych przez rodziców, stanowią minogi morskie.

Zasięg występowania: Nawigatorzy wokółbiegunowi, żerujący częściej na otwartych wodach oceanów, niż na wodach szelfów kontynentalnych. Odnotowano, że rozmnażające się ptaki oddalają się nawet o 2000 km od swych kolonii lęgowych w celu zdobycia pożywienia, dolatując aż po front polarny.

Ciekawostki

Światowa populacja tego gatunku oszacowana jest na 600 000 ptaków, jednakże wszystkie populacje pod obserwacją zmniejszają się szybkim tempie.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii ten gatunek gniazduje tylko na Wyspie Campbell. W innych częściach półkuli południowej gniazdują one na Wyspach Diego Ramirez (Cape Horn), Południowa Georgia, Prince Edward, Crozet, Kerguelen i Macquarie.

Pora lęgowa: Sezon lęgowy zaczyna się w sierpniu, jaja składane są w końcu września, a kończy się w następnym roku w maju.

Częstość lęgowa: Raz na dwa lata dla par, które wyprowadziły pisklęta.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdo w kształcie stożka zbudowane z mułu i wyścielone materiałem roślinnym.

Zagrożenia

Na morzu

- Znaczącym zagrożeniem dla tego gatunku jest postępująca zmiana klimatu, pod wpływem której zmienia się rozmieszczenie żeru w wodach morskich.
- Następnym ważnym zagrożeniem jest stosowanie sznurów haczykowych. Gatunek ten żeruje na głębokich wodach z dala kontynentalnego szelfu, więc tylko niewielka liczba ptaków łapie się na sznury haczykowe w wodach nowozelandzkiej EEZ. Znaczna liczba młodocianych albatrosów szarogłowych łapie się na sznury haczykowe w czasie połowów na południowego tuńczyka niebieskopłetwego, szczególnie na otwartych wodach w pobliżu Australii, Oceanu Indyjskiego i południowego Oceanu Atlantyckiego.

Na lądzie

Albatrosy szarogłowe mają niewiele zagrożeń na lądzie.

- Największym zagrożeniem dla tego gatunku na lądzie jest jego naturalny wróg wydrzyk olbrzymi, który kradnie jaja i zabija osłabione pisklęta. W miarę zmniejszania się gęstości rozmieszczenia gniazd i obszaru zajętego przez kolonie lęgowe ten drapieżnik może stopniowo wywierać coraz większy ujemny wpływ na całą populację.
- Wiadomo, że ptaki tego gatunku porzucają gniazda, jeżeli zostaną schwytane podczas wysiadania jaj, ale niewielu ludzi odwiedza ich kolonie lęgowe na Wyspie Campbell.
- Potencjalne zagrożenie mogą też stanowić choroby ptasie.

Albatros szarogrzbiety (Salvin's albatross)

Thalassarche salvini

Głowa: Jasno-szara do brązowej z białym ciemieniem.

Korpus: Albatrosy średniej wielkości o prawie całkowicie białym korpusie.

Skrzydła: Ciemna wierzchnia strona skrzydeł z niewielką ilością białych plamek w pobliżu szyi. Spodnia strona skrzydeł prawie biała z ciekim, czarnym obrzeżeniem.

Dziób: Brudno-szary do jasno-brązowego z żółtymi plamkami u podstawy, na czubku i bokach dzioba.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Kalmary i ryby.

Zasięg występowania:

Rozprzestrzenione szeroko na wodach Oceanu Południowego. Można je też spotkać na Pacyfiku i Oceanie Indyjskim. Często żerują na szelfie lub nad wzniesieniami w dnie morskim.

Ciekawostki

Dziewięćdziesiąt pięć procent światowej populacji tego gatunku gniazduje stłoczona na malutkich, gołych wysepkach Archipelagu Bounty.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii albatrosy szarogrzbięte gniazdują raz na rok na Wyspach Bounty, Snares a także prawdopodobnie na wysepkach The Pyramid i Forty-Fours należących do Wysp Chatham. Gatunek ten także gniazduje na Wyspach Crozet na Oceanie Indyjskim.

Pora lęgowa: Zaczyna się w październiku, a kończy w kwietniu następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gnieździ się na gołych wyspach i na urwistych skałach.

Zagrożenia

Na morzu

- Często obserwowane podążające za statkami rybackimi.
- Umiarkowana liczba albatrosów szarogrzbiętych łapie się na sznury haczykowe w wodach nowozelandzkiej EEZ.
- Spora liczba ginie łapaną przez trawlerzy.
- Ponieważ żerują powszechnie na wodach Oceanu Południowego, więc mogą padać ofiarą połowów przy użyciu sznurów haczykowych na otwartych wodach.

Na lądzie

Albatrosy szarogrzbięte prawie nie mają żadnych zagrożeń na lądzie.

Albatros czarnobrewy (Black-browed albatross)

Thalassarche melanophrys

Głowa: Biała. Czarna pręga wokół oczu i czarne tęczęwki.

Korpus: Całe ciało białe.

Skrzydła: Ciemna wierzchnia strona skrzydeł. Od spodu skrzydła białe o ciemnym skraju. Rozpiętość skrzydeł 210-250 cm.

Stopy: Żółto-pomarańczowe, płetwiaste.

Dziób: Jaskrawo-żółty z czerwonym końcem.

Cechy osobników młodocianych: Młodociane ptaki mają ciemny dziób z czarnym końcem.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywią się kryłem i rybami. Żerują także na kalmarach, oślonicach i meduzach.

Zasięg występowania: Latem częste na szelfie wokół Nowej Zelandii i Australii. Ptaki z Oceanu Indyjskiego wędrują na zimę na szelf wschodniej Afryki, Australii i Nowej Zelandii.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii albatrosy czarnobrewy gniazdują w niewielkiej liczbie na Wyspach Campbell, Antipodes i Snares. Poza Nową Zelandią gatunek ten gniazduje także na Cape Horn, Falklandach, Południowej Georgii, Wyspach Crozet, Kerguelen, Heard i Macquarie.

Pora lęgowa: Sezon zaczyna się w sierpniu ze składaniem jaj w końcu września, a kończy w kwietniu następnego roku.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują kolonijnie. Budują swoje gniazda na tarasach położonych wysoko na szczytach klifów lub stromych zboczach pokrytych kępami trawy tussock. Gniazdo w kształcie cokołu budowane jest z ziemi, guana i materiału roślinnego.

Zagrożenia

Na morzu

- Gatunek często obserwowany w pobliżu trawlerów. Duża liczba albatrosów czarnobrewych ginie co roku w sieciach trawlerów u wybrzeży Południowej Afryki i na wodach Oceanu Indyjskiego.
- Ptaki tego gatunku łapią się też często na sznury haczykowe w wodach półkuli południowej.
- Dodatkowym zagrożeniem dla tego gatunku może być postępująca zmiana klimatu, pod wpływem której zmienia

się rozmieszczenie żeru w wodach oceanicznych.

Na lądzie

- Wprowadzone ssaki są zagrożeniem w niektórych koloniach lęgowych. Obecnie nie stanowi to zagrożenia w Nowej Zelandii.
- Kleszcze i choroby ptaków.
- Duża liczba ludzi odwiedzających niektóre kolonie lęgowe. Obecnie nie stanowi to zagrożenia w Nowej Zelandii.

Ciekawostki

Światowa populacja tego gatunku jest oszacowana na 1 - 2,5 miliona ptaków, co jest więcej, niż wszystkie inne albatrosy Oceanu Południowego razem wzięte. Pomimo tak znacznej liczby, gatunek ten został zaklasyfikowany jako gatunek zagrożony, gdyż obserwuje się bardzo gwałtowny spadek ich populacji, w tempie około 65% w ciągu trzech pokoleń (65 lat).

Gatunek ten należy do ptaków, które skolonizowały Nową Zelandię w ostatnim czasie.

Albatros zmienny (White-capped albatross)

Thalassarche steadi

Głowa: Biała z niewielką ilością szarego koloru na policzkach.

Korpus: Duży albatross o białej klatce piersi, podbrzuszu i grzbiecie.

Skrzydła: Ciemna wierzchnia strona skrzydeł. Od spodu skrzydła białe o cienkim, ciemnym brzegu.

Dziób: Jasno siwawo-biały z żółtym końcem i blado-żółtą plamką u podstawy górnej żuchwy.

Other information: Z wyglądu bardzo przypominają albatrosy siwodziobe (shy albatross, *Thalassarche cauta*), które gniazdują w pobliżu Tasmanii. Niektórzy naukowcy klasyfikują albatrosy zmienne jako lokalny podgatunek albatrosów siwodziobych.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Kalmary i ryby.

Zasięg występowania: Podczas pory lęgowej żerują głównie na wodach szelfu wokół Wysp Snares i Auckland.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gniazduje wyłącznie w Nowej Zelandii na Wyspach Disappointment, Adams, Auckland i Bollons. Około 96% światowej populacji tego gatunku gniazduje na Wyspie Disappointment (60 000 – 72 000 par). Prowadzone obecnie badania sugerują, że liczba par lęgowych na tej wysepce może być znacznie wyższa.

Pora lęgowa: Składanie jaj zaczyna się w połowie listopada, a młode ptaki opuszczają gniazda w połowie sierpnia.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują kolonijnie. Wielkie gniazdo w kształcie stożka budowane jest z ziemi i materiału roślinnego.

Zagrożenia

Na morzu

- W Nowej Zelandii często łapane w czasie połowów kalmarów.
- Zgłaszane w Nowej Zelandii w przyłowie podczas połowów na tuńczyka przy użyciu sznurów haczykowych.
- Często łapane w czasie połowów

na tuńczyka przy użyciu sznurów haczykowych i włoków u wybrzeży Afryki Południowej.

Na lądzie

Nie mają prawie żadnych wrogów na lądzie.

- Ssaki drapieżne (w szczególności zdziczałe świnie) na Wyspie Auckland niszczą gniazda i zjadają jaja i pisklęta.

Ciekawostki

Siódmego marca 1907 roku czteromasztowa barkentyna „Dundonald”, wioząca ładunek pszenicy, została wyrzucona na brzeg na Wyspie Disappointment w Archipelagu Auckland. Dwunastu ludzi straciło życie, a 15 pozostałych przy życiu rozbitków, zanim ich uratowano, spędziło 9 miesięcy na Wyspach Disappointment i Auckland. Jak podał jeden z ocalałych marynarzy, w czasie tego przymusowego pobytu zjadali oni do pięciu albatrosów zmiennych dziennie.

Petrellec wielki (Northern giant petrel)

Macronectes halli

Głowa: Biało nakrapiana głowa i szyja. W miarę dojrzewania bieleją na twarzy i podbródku.

Korpus: Biało nakrapiane na piersi. Górna część korpusu u starszych ptaków nakrapiana w ciemno-szare plamki.

Skrzydła: Rozpiętość skrzydeł osiąga 150-200 cm.

Dziób: Jasno-różowy z czerwono-brązowym końcem. Jednym ze sposobów na odróżnienie petrelca wielkiego od petrelca olbrzymiego jest jego różowawo-brązowy koniec dzioba (w porównaniu z zielonawym końcem dzioba u petrelców olbrzymich).

Cechy osobników młodocianych: Całkowicie brunatno-brązowe ptaki z jasnymi dziobami.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żywią się kalmarami. Te oportunistyczne ptaki są często obserwowane żerujące na padlinie fok i wielorybów. Potrafią też atakować i zjadać mniejsze gatunki ptaków morskich.

Zasięg występowania: Ptaki te występują szeroko na wodach Oceanu Południowego, głównie na północ od konwergencji antarktycznej. Żerowiska petrelca wielkiego są ograniczone do pobliża linii brzegowej, w odróżnieniu od petrelca olbrzymiego. Wiele dorosłych petrelców wielkich spędza cały rok w pobliżu swoich kolonii lęgowych, podczas gdy młodociane ptaki podejmują podróże wokółbiegunowe.

Rozród

Miejsca lęgowe: Wyspy Auckland (Enderby, Ewing, Ocean, Disappointment), Campbell, Antipodes i Chatham (Forty-Fours, Big Sister, Little Sister). Poza Nową Zelandią gniazdują na Wyspach Macquarie, Kerguelen, Crozet, Prince Edward i Południowej Georgii.

Pora lęgowa: Sezony lęgowe w zależności do kolonii nieznacznie się różnią, sierpień/październik do lutego/marca.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują w luźnych koloniach lęgowych, pary często daleko od siebie. Budują gniazda pomiędzy roślinnością w dzikim, urwistym terenie.

Zagrożenia

Na morzu

- Petrelce wielkie łapią się czasami na sznury haczykowe w czasie połowów na południowego tuńczyka niebieskopłetwego w Australii i Nowej Zelandii.
- Interesują je ciągnące sieci trawlery, więc czasami łapią się w sprzęt używany przez trawlery.
- Ponieważ petrelce wielkie oczyszczają morza z wszelkich odpadków, więc są bardziej niż inne morskie ptaki

narażone na niebezpieczeństwa związane z plastykiem.

Na lądzie

Obecnie nie ma dla petrelców wielkich wielu zagrożeń na lądzie.

- Petrelce wielkie bardzo nie lubią zakłócania spokoju i czasem porzucają jaja albo młode pisklęta, jeśli ktoś podejdzie do gniazda za blisko.

Ciekawostki

Petrelce wielkie znane są także pod nazwą „nelly” albo „śmierdziel” (stinkpot). Choć petrelec wielki jest znacznie rzadszym gatunkiem niż petrelec olbrzymi, jest on jednak znacznie częściej spotykany w wodach Nowej Zelandii.

Petrelce wielkie są jedynymi petrelami, które są w stanie żywić się na lądzie.

Petrelc olbrzymi (Southern giant petrel)

Macronectes giganteus

Głowa: Spotyka się dwie wyraźnie różniące się kolorem formy upierzenia: forma ciemna z pocętkowaną białą głową i szyją oraz forma biała z całkowicie białą głową i białą szyją z wyjątkiem kilku ciemnych piórek.

Korpus: Forma ciemna tego gatunku może być pomyłona z petrelcem wielkim. Jednakże dorosłe petrelce olbrzymie są znacznie jaśniejsze na szyi i podbrzuszu. Ptaki formy białej mają cały korpus biały z wyjątkiem kilku rozrzuconych po całym ciele ciemnych piór.

Skrzydła: Rozpiętość skrzydeł 150-200 cm.

Dziób: Blando-brzoskwiniowy z zielonkawym końcem dzioba.

Cechy osobników młodocianych: Opuszczają gniazda w jednolicie czarnym upierzeniu, lecz z wiekiem ich upierzenie zwolna jaśnieje. Młode ptaki potrzebują siedmiu lat ażeby uzyskać upierzenie ptaków dorosłych.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Żeruje na kalmarach. Te oportunistyczne ptaki są często obserwowane jak żywią się razem z petrelcami wielkimi na martwych fokach i wielorybach. Potrafią też atakować i zjadać mniejsze gatunki ptaków morskich.

Zasięg występowania: Dorosłe, rozmnażające się ptaki spędzają lato w pobliżu swych kolonii lęgowej. Zimą część dorosłych ptaków pozostaje w wodach antarktycznych, podczas gdy reszta wędruje dalej na północ i rozpierzcha się nad wodami Południowego Oceanu.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gniazduje w małych koloniach na wolnych od lodu wyspach antarktycznych i subantarktycznych. Odwiedza wody nowozelandzkie, lecz w Nowej Zelandii nie gniazduje.

Pora lęgowa: Od września do marca w północnych koloniach i od listopada do maja w Antarktyce.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Małe kolonie lęgowe często w pobliżu kolonii pingwinów.

Zagrożenia

Na morzu

- Czasem łapane są na sznury haczykowe w czasie połowów na południowego tuńczyka niebieskopłetwego.
- Szczególnym zagrożeniem są nielegalne i nieuregulowane połowy

na zębacza patagońskiego przy użyciu sznurów haczykowych w wodach Oceanu Południowego.

Na lądzie

- Bardzo wrażliwe na zakłócenia spokoju przez ludzi. Potrafią porzucić gniazda, jeżeli podejdzie się za blisko.

Ciekawostki

Petrelle potrafią wypluwać oleistą ciecz o odrażającej woni, kiedy czują się zagrożone przez intruza. Z powodu tego zapachu petrelce olbrzymie są czasami znane pod nazwą „śmierdzieli”.

Burzyk bury (Grey petrel)

Procellaria cinerea

Głowa: Szara ze znacznie ciemniejszym szarym ciemączkiem.

Korpus: Duży, szary, od góry ciemniejszy. Korpus od spodu biały. Ogon szary, klinowaty.

Skrzydła: Wierzchnia strona skrzydeł szara. Spodnia strona skrzydeł jest ciemniejszego szarego koloru.

Stopy: Sinawo-różowe.

Dziób: Blando-biały z żółtym lub zielonym odcieniem i ciemnymi purpurowymi plamami.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Kalmary, ryby i skorupiaki.

Zasięg występowania: Ptaki te latają za żerem na całym obszarze okołobiegunowym. Wolą głębokie wody oceaniczne. Omijają szelf kontynentalny z wyjątkiem szelfu wokół wysp, na których gniazdują, i szelfu w pobliżu Argentyny w okresie jesiennym.

Ciekawostki

Burzyki bure są bardzo dobrymi pływakami i w poszukiwaniu żywności potrafią nurkować do głębokości 10 metrów.

Ostatnio odkryto ponownie gniazdujące burzyki bure na Wyspie Campbell, gdzie w 2001 roku Departament Ochrony Przyrody (DOC) wytępił szczury.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii gniazdują na Wyspach Campbell i Antipodes. Burzyki bure także gniazdują na Wyspach Kerguelen, Amsterdam, Crozet, Prince Edward, Tristan da Cunha i Gough.

Pora lęgowa: Od marca do listopada.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Żyją w koloniach. Gnieźdzą się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Burzyki bure są bardzo dobrymi nurkami. Widziano je nurkujące głęboko, aby łapać przynętę ze sznurów haczykowych, szczególnie w czasie połowów na tuńczyka i linga.
- Burzyki bure stanowią największy odsetek ptaków morskich zabitych w czasie połowów na tuńczyka przy pomocy sznurów haczykowych na wodach nowozelandzkiej EEZ.
- Często łapią się podczas połowów na zębacza przy użyciu sznurów haczykowych u wybrzeży francuskich wysp podbiegunowych.
- Burzyki bure regularnie żerują z tyłu trawlerów. Istnieją informacje o znajdowaniu tego gatunku w przyłowie z trawlerów.

Na lądzie

- Zdziczałe koty i szczury wyniszczyły całą populację burzyka burego na Wyspach Macquarie i Crozet (Hog). Zmniejszyły też one populacje tych ptaków na Wyspach Amsterdam, Marion, Possession i Campbell.

Burzyk ciemny (Westland petrel)

Procellaria westlandica

Fotografia: Craig Robertson

Fotografia: Rod Morris

Głowa: Czarna.

Korpus: Duży czarny petrel podobny z wyglądu do burzyka białobrodego.

Skrzydła: Czarne.

Stopy: Nogi i stopy czarne.

Dziób: Dojrzałe ptaki mają blado-żółty dziób z dużym czarnym końcem.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywią się rybami i kalmarami. Wiadomo też, że gatunek ten żywi się odpadkami ze statków rybackich. Odpadki te stanowią znaczną część ich diety, szczególnie podczas karmienia piskląt.

Zasięg występowania: Gatunek wysoce pelagiczny. Burzyk ciemny występuje od Tasmanii aż po wody terytorialne Chile. W porze lęgowej (od marca do listopada) przebywa na wodach szelfu nowozelandzkiego i na Morzu Tasmana. Od listopada do kwietnia migruje w poprzek Pacyfiku. Dorosłe ptaki lecą na południe na Przylądek Horn, podczas gdy młode kierują się na północ do Prądu Humboldta.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gatunek ten gniazduje wyłącznie w Nowej Zelandii, na przybrzeżnym pogórzu w pobliżu Punakaiki na Zachodnim Wybrzeżu (West Coast) na Wyspie Południowej.

Pora lęgowa: Raz na rok.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują w koloniach. Drają nory w ziemi.

Zagrożenia

Na morzu

- Burzyk ciemny jest gatunkiem często znajdowanym w przyłowie z połowów na tuńczyka w Nowej Zelandii i Australii.
- Często podążają za trawlerami, więc mogą się złapać w sprzęt używany do trałowania.

Na lądzie

- Wprowadzone ssaki niekiedy żerują na jajach, pisklętach lub nawet na dorosłych ptakach.

- Górnictwo i rolnictwo zniszczyło częściowo siedliska graniczące z koloniami lęgowymi.
- Podczas wylotu albo przylotu do kolonii lęgowych ptaki te czasami rozbijają się o linie wysokiego napięcia.
- Weka, ptak rodzimy Nowej Zelandii, jest naturalnym wrogiem burzyka ciemnego. Ostatnimi czasy, pisklęta burzyka ciemnego stały się szczególnie narażone na ataki weka, głównie z powodu niedostatku innej zdobyczy.

Ciekawostki

Program kontroli szkodników wprowadzony przez DOC pomógł w ustabilizowaniu populacji burzyka ciemnego. Kolonie lęgowe znajdujące się w granicach Parku Narodowego Paparoa są chronione i regulowane zestawem przepisów zawartych w ustawie „Obszar specjalny dla burzyka ciemnego”, które ograniczają publiczny dostęp do kolonii lęgowych.

Burzyk białobrody (White-chinned petrel)

Procellaria aequinoctialis

Głowa: Czarno-brązowa z kilkoma białymi piórami pod dziobem (trudno je zobaczyć u ptaków na morzu).

Korpus: Duży, czarno-brązowy petrel, podobny z wyglądu do burzyka ciemnego.

Skrzydła: Nogi i stopy czarne.

Stopy: Nogi i stopy czarne.

Dziób: Jasno żółty. Jedną z widocznych różnic pomiędzy burzykiem ciemnym i burzykiem białobrodym jest brak ciemnego końca dzioba u burzyka białobrodego.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywią się kryłem i rybami.

Zasięg występowania: Żerują na wodach Oceanu Południowego od tropików po Antarktykę. Jeden z niewielu gatunków, który często widzi się zarówno nad szelfem, jak i w basenie oceanicznym.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii burzyk białobrody rozmnaża się co roku w koloniach na Wyspach Auckland, Campbell i Antipodes. Gniazduje także na Wyspach Kerguelen, Crozet, Prince Edward, Marion, Południowa Georgia i na Falklandach.

Pora lęgowa: Od listopada do maja.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują w koloniach, w norach wykopanych w ziemi.

Zagrożenia

Na morzu

- Doskonali nurkowie, burzyki białobrode są w najwyższym stopniu narażone na działalność rybołówstwa i często są znajdowane w przyłowie na wodach całej półkuli południowej.
- Wiadomo, że ptaki tego gatunku łapią się na przynętę zarówno w dzień, jak i w nocy.
- Wydaje się, że jest to gatunek ginący najczęściej na sznurach haczykowych na wodach południowego Atlantyku, wzdłuż wybrzeży południowej Afryki i w wodach zachodniego Oceanu Indyjskiego.

- Znany z tego, że gromadzi się koło statków łowiących przy użyciu sznurów haczykowych i w pobliżu trawlerów. Łapany przypadkowo przez oba rodzaje statków rybackich, w tym w Nowej Zelandii.

Na lądzie

- Wprowadzone ssaki stanowią w niektórych koloniach lęgowych poważne zagrożenie.
- Niepokojenie ich przez ludzi jest dużym problemem, jako że turyści spacerujący w kolonii lęgowej nieumyślnie rozgniatają nory, w których te ptaki się rozmnażają.

Ciekawostki

Dawni łowcy fok nazywali burzyki białobrode szewcami z powodu klekoczących i grzechoczących dźwięków, które wydawały w swych norach. Burzyki białobrode są największymi kopiącymi nory petrelami.

Burzyk czarny (Black petrel)

Procellaria parkinsoni

Głowa: Ciemna.

Korpus: Średniej wielkości petrel, mocno ciemno-brązowy lub czarny.

Skrzydła: Ciemno-brązowe lub czarne.

Stopy: Czarne.

Dziób: Blando-żółty z ciemnym końcem.

Other notes: Burzyk czarny wygląda jak burzyk ciemny, tylko jest mniejszy. Jego zasięg występowania sięga też dalej na północ i północny wschód od Wyspy Północnej, niż burzyka ciemnego. Znany jest także pod nazwą petrela parkinsona.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby i skorupiaki.

Zasięg występowania: Burzyk czarny żeruje w wodach u wschodnich wybrzeży Wyspy Północnej i na Morzu Tasmana. Po okresie rozmnażania burzyki czarne migrują na wschód na wody tropikalnego Pacyfiku. Ptaki te są wtedy często obserwowane u wybrzeży pomiędzy południowym Meksykiem i północnym Peru, po Wyspy Galapagos

Ciekawostki

Kolonie lęgowe burzyka czarnego były kiedyś znajdowane w górach i na wzgórzach Wyspy Północnej i północno-zachodniej części Wyspy Południowej, jednakże większość kolonii została zniszczona przed 1950 rokiem.

Rozród

Miejsca lęgowe: Jedyne istniejące kolonie lęgowe tego gatunku znajdują się na Little Barrier Island i Great Barrier Island.

Pora lęgowa: Od listopada do czerwca.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gniazdują w koloniach, w norach wykopanych w ziemi.

Zagrożenia

Na morzu

- Burzyki czarne często żywią się odpadkami wyrzucanymi przez statki rybackie. Jest to sytuacja niepokojąca, szczególnie w odniesieniu do połowów z użyciem sznurów haczykowych, jako że ptaki te nurkują na duże głębokości, ażeby chwycić przynętę.
- Podejrzewa się też, że ptaki tego gatunku mogą być łapane na sznury haczykowe przez statki rybackie w pobliżu brzegów Nowej Zelandii (na przykład w czasie połowów snappera), a także przez używających sznury haczykowe wędkarzy.

- Zimą gatunkowi temu grozi też niebezpieczeństwo ze strony statków rybackich łowiących w wodach wschodniego tropikalnego Pacyfiku.

Na lądzie

- Gatunek ten został wytępiony przez dziczące koty i inne ssaki drapieżne z wielu byłych kolonii lęgowych. Usunięcie dziczących kotów z Wyspy Little Barrier pomogło w zahamowaniu tego trendu.
- Na Wyspie Great Barrier ssaki drapieżne wciąż wybierają jaja i zabijają pewną liczbę piskląt i dorosłych ptaków.

Nurzec czarnoskrzydły (Common diving petrel)

Pelecanoides urinatrix

Fotografia: Dick Veitch

Fotografia: Dick Veitch

Głowa: Ciemna.

Korpus: Mały, krępy korpus o ciemnym upierzeniu górnej części ciała i jasno-szarym upierzeniu na podgardlu i klatce piersiowej.

Skrzydła: Ciemne upierzenie na wierzchniej stronie skrzydeł i jasno-szare upierzenie na ich spodzie. Rozpiętość skrzydeł 33-38 cm.

Stopy: Nogi i stopy są koloru blado-niebieskiego.

Dziób: Czarny, krótki i szeroki.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywi się małymi skorupiakami.

Zasięg występowania: Sposoby w jaki ten gatunek zdobywa pożywienie nie są jeszcze w pełni poznane, lecz uważa się, że przebywa on przez cały rok na wodach szelfu kontynentalnego w pobliżu swoich kolonii lęgowych.

Ciekawostki

Nurzec czarnoskrzydły jest najlepiej wśród wszystkich gatunków petreli przystosowany do życia w wodzie. Bardzo często nurkuje i „lata” pod wodą w pogoni za swoją zdobyczą.

Ostatnio znaleziono gniazdującego jednorocznego nurca czarnoskrzydłego. Jest to najkrótszy okres osiągnięcia dojrzałości płciowej kiedykolwiek odnotowany dla ptaków z rzędu Procellariiformes (albatrosów i petreli).

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii gniazduje cały szereg podgatunków nurca czarnoskrzydłego. Subantarktyczny podgatunek gniazduje na Wyspach Auckland, Antipodes i Campbell. Południowy podgatunek gnieździ się w Cieśninie Foveaux, a także w szeregu kolonii na Wyspie Stewart i na leżących w pobliżu wysepkach i urwistych skałach. Gniazduje także na Wyspach Snares i w wielu koloniach na Wyspach Chatham. Północny podgatunek nurca czarnoskrzydłego gniazduje na wyspach i małych skałach wokół Wyspy Południowej i Cieśniny Cooka, sięgając od Wysp Trzech Króli aż po Wyspę Brothers. Północny podgatunek gnieździ się także w Australii na około 20 wyspach w pobliżu Wiktorii i Tasmanii.

Pora lęgowa: Od sierpnia do lutego.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach lęgowych. Gnieździ się w wykopanych przez siebie norach, a także w naturalnych jamach.

Zagrożenia

Na morzu

- Chociaż są doniesienia, że nurce czarnoskrzydłe są niekiedy znajdowane w przyłowie, nie jest to uważane za poważne zagrożenie dla tego gatunku, w porównaniu z zagrożeniami na lądzie.

Na lądzie

- Największym zagrożeniem są drapieżniki wprowadzone na wyspy, gdzie znajdują się kolonie lęgowe tych ptaków. Kolonie nurca czarnoskrzydłego mogą ulec całkowitemu zniszczeniu w ciągu trzech do pięciu lat, ponieważ młode ptaki wracają do swoich rodzimych kolonii w wieku jednego lub dwóch lat, zaś dorosłe ptaki odwiedzają swoje gniazda w norach przez 8 do 10 miesięcy w roku.
- Zakłócanie spokoju ptaków przez ludzi też ma znaczący wpływ na kolonie nurca czarnoskrzydłego. Rozmnażają się one w bardzo płytkich norach, które łatwo uszkodzić. Nory nurca czarnoskrzydłego są przypadkowo uszkodzane w sezonie wybierania z gniazd piskląt burzyka szarego na Wyspie Stewart.
- Nurce przyciąga jasne światło. Zgłaszano wypadki zderzenia się tych ptaków z jaskrawo oświetlonymi budynkami w pobliżu kolonii lęgowych, lub ze statkami na morzu.

Petrel długoskrzydły (w nomenklaturze nowozelandzkiej znany jako Grey-faced petrel)

Pterodroma macroptera

Głowa: Ciemno brązowa głowa z białą twarzą.

Korpus: Duży petrel o ciemnym brudno-brązowym upierzeniu na całym ciele.

Skrzydła: Czarne albo brązowe.

Stopy: Czarne nogi i stopy.

Dziób: Czarny.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywi się kalmarami, zjada też ryby i skorupiaki.

Zasięg występowania: Żeruje na wodach południowo-zachodniego Pacyfiku i na Morzu Tasmana. Gatunek wysoce pelagiczny. Petrele długoskrzydłe zazwyczaj żywią się z dala od szelfu kontynentalnego i tylko z rzadko są widywane u wybrzeży, za wyjątkiem okresu rozmnażania, kiedy są spotykane koło swych kolonii lęgowych.

Rozród

Miejsca lęgowe: Petrel długoskrzydły (nowozelandzki podgatunek znany pod nazwą grey-faced petrel) gniazduje na wyspach, urwistych skałach i przylądkach od Wysp Trzech Króli na północy aż po Wyspę Omata w pobliżu New Plymouth. Gnieździ się także na wysepkach leżących w Hauraki Gulf i Bay of Plenty, na wielu wyspach i przylądkach na zachód od Auckland oraz w szeregu miejscach w pobliżu Gisborne i East Cape. Podgatunek podstawowy (nominate subspecies), znany jako petrel długoskrzydły, gniazduje w wielu miejscach na południowym Atlantyku i Oceanu Indyjskiego.

Pora lęgowa: Od czerwca do stycznia.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach lęgowych. Gnieździ się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Petrele długoskrzydłe czasami żerują na odpadkach wyrzucanych przez statki rybackie i łapią się w czasie połowów przy użyciu sznurów haczykowych i włók w Nowej Zelandii.
- Łapane w Australii w czasie połowów na południowego tuńczyka niebieskopłetwego.

Na lądzie

- Największe zagrożenie dla petreli długoskrzydłych stanowią wprowadzone przez człowieka ssaki. Uważa się, że kolonie tego gatunku przetrwały jedynie na stromych, pokrytych krzewami zboczach i na skalistych przylądkach ze względu na wprowadzone na Wyspie Północnej ssaki.
- Niepokojenie przez ludzi jest dużym zagrożeniem, jako że turyści nieumyślnie rozgniatają nory, spacerując po nich.

Ciekawostki

Mając długie i wąskie skrzydła, ten petrel szybuje bez żadnego wysiłku, więc obserwowanie go w locie jest wspaniałym widowiskiem.

Warcabnik (Cape pigeon/petrel)

Daption capense

Głowa: Czarna głowa i szyja.

Korpus: Średniej wielkości. Dolna część ciała jest prawie całkowicie biała z kilkoma czarnymi plamkami na podbródku i podgardlu. Górna część korpusu ma charakterystyczny biało-czarny wzór.

Skrzydła: Spodnia strona skrzydeł prawie całkowicie biała z czarnym brzegiem. Wierzchnia strona skrzydeł wyróżnia bardzo charakterystycznym biało-czarnym wzorem. Występujące w nowozelandzkich wodach dwa podgatunki są łatwe do rozróżnienia po ilości czarnego koloru na wierzchniej stronie skrzydeł. Warcabnik z Wysp Snares (*D.c. australe*) ma ciemną wierzchnią stronę skrzydeł z białymi łatami. Warcabnik południowy (*D.c. capense*) ma znacznie bielszą wierzchnią stronę skrzydeł w czarne plamki.

Dziób: Czarny.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Głównie żywi się kryłem ale także je ryby i kalmary. Znany jest też z tego, że zjada odpadki wyrzucane przez statki rybackie i że żeruje na padlinie morskich ssaków.

Zasięg występowania: Występowanie okołobiegunowe, lecz w ciągu lata żeruje w pobliżu swoich kolonii lęgowych w wodach antarktycznych, szczególnie na szelfie. Zimowy zasięg rozciąga się od brzegów stałego lodu na południu do wschodniego tropikalnego Pacyfiku, w szczególności w pobliżu Argentyny, południowo-zachodniej Afryki, Australii i Nowej Zelandii. Najczęściej znajdowany żerujący na wodach szelfu.

Rozród

Miejsca lęgowe: Warcabniki gniazdują na większości wysp otaczających Antarktykę. Warcabnik z Wysp Snares gniazduje na wielu wyspach podbiegunowych, a także na Wyspach Chatham.

Pora lęgowa: Od listopada do marca.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach lęgowych. Budują bardzo proste gniazda, zazwyczaj umieszczone na klifach albo stromych zboczach, z łatwym dostępem do morza.

Zagrożenia

Na morzu

- Nałogowo włączają się za statkami i czasami łapią na sznury haczykowe lub we włóki.

Na lądzie

- Naturalnym wrogiem jest wydrzyk, który żeruje na ich jajach i pisklętach.

Ciekawostki

Warcabniki uzyskały swoją angielską nazwę pospolitą (gołębie przyłdkowe) ze względu na sposób dziobania wody w czasie łapania zdobyczy, a także ze względu na występowanie w pobliżu Przylądka Dobrej Nadziei w Afryce Południowej.

Gatunek ten nie jest gołębiem i obecnie coraz częściej nazywa się go po angielsku Cape petrel (petrel przyłdkowy).

Burzyk szarogrzbiety (Buller's shearwater)

Puffinus bulleri

Fotografia: Dick Veitch

Fotografia: Rod Morris

Głowa: Górna połowa ciemno-szara, dolna połowa biała.

Korpus: Duży burzyk z białym brzuchem. Boki także białe.

Skrzydła: Charakterystyczny wzór w kształcie litery „M” na wierzchniej stronie skrzydeł. Spodnia strona skrzydeł biała z ciemno-szarym brzegiem.

Dziób: Szary.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby, kalmary i skorupiaki.

Zasięg występowania: W czasie sezonu lęgowego żerują na północ od konwergencji podzwrotnikowej, zazwyczaj trzymając się szelfu kontynentalnego. Gatunek ten występuje także na wodach Morza Tasmana i u wybrzeży wschodniej Australii. Zimą wędruje na wody północnego Pacyfiku i rozprzestrzenia się szeroko od Japonii i wschodniej Alaski aż po Kalifornię. Niektóre osobniki migrują na terytorialne wody Chile i Peru.

Rozród

Miejsca lęgowe: Ten gatunek gniazduje jedynie na Wyspach Poor Knights.

Pora lęgowa: Od listopada do maja.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Gnieźdzą się w norach i w szczelinach skalnych na klifach i pokrytych krzewami zboczach.

Zagrożenia

Na morzu

- Żeruje na odpadkach żywności za trawlerami oraz czasami towarzyszy łodziom wędkarzy sportowych.
- Ptaki mogą być złapane we włóki i oraz na wędkę.
- Istnieje też ryzyko, że mogą się łąpać w zastawione sieci.

Na lądzie

- Dużym zagrożeniem są pożary. Wyspy Poor Knights są latem bardzo suche i pożar grozi czasowymi stratami w populacji tego gatunku.
- Nory w koloniach lęgowych bardzo łatwo zapadają się pod ciężarem chodzących po nich ludzi. Liczba odwiedzających jest ściśle kontrolowana dla ochrony ptaków i pozostałej zagrożonej fauny na tych wyspach.

Ciekawostki

Do 1936 roku prawie cała populacja na Wyspie Aorangi została zniszczona przez dziczące świnie (zostało tylko 100 par). Po usunięciu świń z wyspy populacja się szybko odnowiła.

Burzyk bladodzioby (Flesh-footed shearwater)

Puffinus carneipes

Głowa: Czarna lub ciemno brązowa.

Korpus: Mały burzyk. Czarny lub ciemno-brązowy.

Skrzydła: Czarne albo ciemno-brązowe.

Stopy: Różowe nogi i stopy. Bardzo podobny z wyglądu do burzyka czarnego, jedyną znaczącą różnicą między obydwoima gatunkami są charakterystyczne różowe stopy burzyka bladodziobego. Burzyki czarne mają czarne stopy.

Dziób: Blado-różowy z czarnym końcem.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby, kalmary i skorupiaki.

Zasięg występowania: Żeruje latem na wodach szelfu kontynentalnego na północ od konwergencji podzwrotnikowej. Nowozelandzka populacja między majem i wrześniem wędruje na wody północnego Pacyfiku.

Ciekawostki

Głos wydawany przez burzyka bladodziobego składa się z serii jęków o wysokiej tonacji. Głos tych burzyków porównywany jest do dźwięków wydawanych przez walczące koty.

Chociaż z żarłocznością potrafią zjeść całą wątrobę, to można je skutecznie odstraszać od statków rybackich przez rozlanie na powierzchni wody niewielkiej ilości oleju z wątroby rekina.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii gniazdują na wyspach wokół Wyspy Północnej i w Cieśninie Cooka, włączając w to Wyspy Hen & Chickens, Mercury, Ohinau, Karewa, Kauwahaia, Motumahanga, Middle Trio i Titi. Gdzie indziej gniazdują na Wyspie Lord Howe, a także w Południowej Australii, zachodniej Australii i na kilku wyspach na Oceanie Indyjskim.

Pora lęgowa: Od grudnia do maja.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach, gnieźdzą się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Narażone na złapanie w czasie połowów tuńczyka przy użyciu sznurów haczykowych u wybrzeży wschodniej Australii. Młode samce są regularnie łapane w styczniu, a powracające z wędrówki dorosłe ptaki są łapane we wrześniu.
- Istnieją doniesienia o łapaniu się tych ptaków w czasie połowów z użyciem sznurów haczykowych w Nowej Zelandii.
- Mogą być zagrożone w czasie połowów na tuńczyka na otwartych wodach.
- Ten gatunek często żywi się odpadkami wyrzucanymi przez trawlerzy, więc może zaplątywać się we włóki i inny sprzęt do trałowania.
- Wędkarze czasami łapią burzyki bladodziobe na wędkę lub kołowrotek.

Na lądzie

- Dla pewnych kolonii burzyka bladodziobego potencjalnym zagrożeniem są ssaki. Największe kolonie w Nowej Zelandii znajdują się na wyspach wolnych od szczurów okrętowych, szczurów wędrownych i ssaków z rodziny łasicowatych.
- Współzawodnictwo o nory lęgowe z innymi gatunkami ptaków morskich zmniejsza szanse na odniesienie sukcesu w rozmnażaniu.
- Ludzie spacerujący po norach lęgowych mogą je niechcący zgniatać.

Burzyk cienkodzioby (Short-tailed shearwater)

Puffinus tenuirostris

Głowa: Ciemno-brązowa.

Korpus: Ciemno-brązowy z piersią jaśniejszego koloru. Podobny do burzyka szarego, ale z wyglądu znacznie grubszy.

Skrzydła: Ciemnobrązowa wierzchnia strona skrzydeł z jaśniejszym spodem. Spodnia strona skrzydeł u tego gatunku jest ciemniejsza w porównaniu z burzykami szarymi.

Stopy: Nogi i stopy są ciemnego koloru od zewnętrznej strony i fiołkowo-różowe od strony wewnętrznej.

Dziób: Ciemny, wąski dziób jest krótszy, niż burzyka szarego.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby, kalmary i skorupiaki.

Zasięg występowania: Latem i jesienią żeruje na południe od Australii aż po południowy Ocean Indyjski. Zimą większość ptaków migruje do północnego Pacyfiku na morza otaczające Aleuty i Kamchatkę.

Rozród

Miejsca lęgowe: Kolonie burzyka cienkodziobego znajdują się na wielu wyspach leżących u wybrzeży Australii. Odwiedzają nowozelandzkie wody, lecz w Nowej Zelandii nie gniazdują.

Pora lęgowa: Od listopada do kwietnia.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach, gnieźdzą się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Burzyki cienkodziobe są często znajdowane w przyłowie w połowach przy użyciu sieci skrzelowych na wodach północnego Pacyfiku.
- Zgłaszano ptaki łapane przez trawlerzy w Nowej Zelandii.

Na lądzie

- Głównym zagrożeniem dla kolonii burzyka cienkodziobego jest niszczenie ich siedliska.
- Traktujące nory lęgowe świnie, owce i krowy całkowicie zniszczyły wiele kolonii.

- Zdziczałe koty i pozbawione kontroli psy zabijają pisklęta burzyków.
- Nory w koloniach lęgowych bardzo łatwo się zapadają pod ludźmi, którzy po nich chodzą. Erozja powodowana przez samochody z napędem na cztery koła może zniszczyć miejsca nadające się do zakładania nor.
- Nadmierna ilość młodych ptaków wybierana z kolonii do spożycia przez ludzi jest także potencjalnym zagrożeniem dla tego gatunku.

Ciekawostki

Uważa się całkowita populacja burzyka ciemnodziobego wynosi około 23 milionów ptaków. Liczba ich jest stabilna, albo nawet wzrastająca.

Jest to jeden z niewielu australijskich rodzimych ptaków, który jest wybierany na skalę przemysłową. Ptaki te są znane w Australii pod nazwą muttonbird. Są one bardzo blisko spokrewnione z nowozelandzkimi burzykami szarymi.

Muttonbirds przelatują przez wody nowozelandzkie w ramach swej corocznej migracji.

Burzyk szary (Sooty shearwater – także znany jako tītī albo muttonbird)

Puffinus griseus

Fotografia: Rod Morris

Fotografia: Diuk Veitch

Głowa: Chocolate brown.

Korpus: Burzyk średniej wielkości o jednolitym ciemno czekoladowo-brązowym upierzeniu.

Skrzydła: Czekoladowo-brązowa wierzchnia strona skrzydeł ze srebrzystą spodnią stroną skrzydeł. Rozpiętość skrzydeł 95-110 cm.

Stopy: Nogi i stopy są ciemnego koloru od zewnętrznej strony i fiołkowo-różowe od wewnętrznej strony.

Dziób: Ciemny, wąski dziób, dłuższy od dzioba burzyka cienkodziobego.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby i kalmary.

Zasięg występowania: Burzyk szary jest jednym z gatunków ptaków morskich o największym zasięgu na świecie. Nowozelandzkie ptaki żerują na wodach południowego Pacyfiku i na Morzu Tasmana. Podczas południowej zimy wędrują na wody północnego Pacyfiku i rozprzestrzeniają się na całym centralnym i wschodnim Pacyfiku. Niektóre osobniki lecą aż po Ocean Arktyczny.

Rozród

Miejsca lęgowe: Burzyki szare gniazdują na wielu wyspach wokół Nowej Zelandii, od Wysp Trzech Króli aż po Archipelag Wysp Campbell, w tym na wyspach Stewart, Snares, Auckland, Archipelag Campbell, Antipodes i Chatham. Niewielka liczba ptaków występuje na przylądkach na stałym lądzie Wyspy Południowej. Poza tym ten gatunek gnieździ się na co najmniej 17 wyspach u wybrzeży Australii, na wyspach u wybrzeży Chile i na Falklandach.

Pora lęgowa: Od listopada do maja.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: W koloniach, gnieździą się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- W nowozelandzkiej EEZ burzyki szare najczęściej ze wszystkich gatunków ptaków morskich giną przy połowach i najczęściej przesyłane są do sekcji zwłok. Ptaki te giną we włókach i trałach używanych do łowienia hoki, kalmarów i makreli. Pewna liczba burzyków szarych łapie się też w Nowej Zelandii przy przemysłowych połowach z użyciem sznurów haczykowych. Wędkarze łapią także ptaki na wędkę, kołowrotek lub w zastawione sieci.
- W innych rejonach burzyki szare są zabijane w czasie połowów z użyciem sznurów haczykowych i sieci skrzelowych na wodach północnego Pacyfiku w czasie ich zimowej migracji.

Na lądzie

- Największym zagrożeniem dla burzyków szarych na lądzie są wprowadzone przez ludzi ssaki.
- Bydło, owce i kozy niszczą nory lęgowe na wielu wyspach. Na niektórych wyspach króliki współzawodniczą z ptakami o nory; mogą też przeszkadzać w gniazdowaniu.
- Współzawodnictwo o nory lęgowe może wystąpić też pomiędzy burzykiem szarym, a innymi ptakami morskimi (na przykład burzykiem długoskrzydłym lub burzykiem bladodziobym).
- W niektórych koloniach jaja i pisklęta są zjadane przez weka.
- Ludzie spacerujący po norach lęgowych mogą je niechcący zgniatać.
- Burzyki szare są wybierane na skalę przemysłową w tradycyjnych miejscach położonych naokoło Wyspy Stewart przez potomków maoryskiego plemienia Rakiura. Zgłaszano także przypadki nielegalnego wybierania niewielkiej ilości burzyków szarych w innych miejscach lęgowych.

Burzyk klinosterny (Wedge-tailed shearwater)

Puffinus pacificus

Głowa: Ciemna.

Korpus: Duży ptak o ciemnym, pokrywającym całe ciało upierzeniu i klinowatym ogonie.

Skrzydła: Ciemna wierzchnia i spodnia strona skrzydeł.

Stopy: Koloru brzoskwiowego.

Dziób: Szary.

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Ryby, kalmary i skorupiaki.

Zasięg występowania: Uważa się, że nowozelandzkie ptaki między czerwcem i połową października migrują na wody wschodniego Pacyfiku.

Rozród

Miejsca lęgowe: Gniazduje w wielu miejscach, między innymi na Wyspach Kermadec, na wyspach leżących przy australijskim wybrzeżu a także na wielu tropikalnych i subtropikalnych wyspach Oceanu Indyjskiego i Pacyfiku.

Pora lęgowa: Ptaki z półkuli południowej zaczynają sezon lęgowy zawsze o tej samej porze we wrześniu, natomiast ptaki z Wysp Kermadec składają jaja w grudniu.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Często tworzą duże kolonie, gnieźdzą się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Istnieją dane, że ten gatunek może być narażony na działalność przemysłowego rybołówstwa na wodach na całym świecie, szczególnie poza okresem lęgowym.

Na lądzie

- Szczury wędrownie i dziczące koty to dwa najgroźniejsze zagrożenia dla tego gatunku. Obydwa

drapieżniki zostały ostatnio całkowicie wyniszczone na Wyspie Raoul.

- Aktywność wulkaniczna na Wyspach Raoul i Curtis stanowi potencjalne zagrożenie dla kolonii lęgowych.
- Nory lęgowe mogą się zapadać pod ciężarem chodzących po nich, odwiedzających kolonię ludzi.

Ciekawostki

Ptaki, które gniazdują w koloniach w Nowej Zelandii i na Wyspie Norfolk są znacznie większe od ptaków z innych populacji tego gatunku.

Gatunek ten charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem upierzenia. Ptaki z kolonii znajdujących się na Hawajach i na Oceanie Indyjskim mają biały spód ciała. Ptaki z Wysp Kermadec, Norfolk, Lord Howe i z wielu wysp u wybrzeży Australii mają całkowicie ciemne upierzenie.

Petrelek krótkodzioby (Fairy prion)

Pachyptila turtur

Głowa: Głowa od góry niebiesko-szara z białymi piórami naokoło oczu i pod dziobem.

Korpus: Spód ciała biały. Grzbiet niebiesko-szary.

Skrzydła: Wierzchnia strona skrzydeł niebiesko-szara z czarnym znakiem w kształcie litery „M” w poprzek skrzydeł. Spód skrzydeł biały. Rzuca się w oczy szerokie, czarne zakończenie ogona.

Stopy: Ciemno niebiesko-szare.

Dziób: Krótki niebieski dziób (długi na około 22 mm i szeroki na 11 mm).

Pożywienie i zasięg występowania

Pożywienie: Kryl.

Zasięg występowania: Występuje powszechnie na oceanach i wodach przybrzeżnych południowej półkuli.

Rozród

Miejsca lęgowe: W Nowej Zelandii gniazduje w koloniach na wielu przybrzeżnych wyspach, sięgając od Wysp Poor Knights po południowe wybrzeża kraju, jak również na Wyspach Chatham, Snares i Antipodes. Poza tym rozmnaża się na 30 wyspach i skałach u wybrzeży Wiktorii i Tasmanii (Australia), a także na Wyspach Macquarie, Heard, Kerguelen, St. Paul, Crozet, Prince Edward, Marion, Południowa Georgia i Falklandach.

Pora lęgowa: Od października do lutego.

Częstość lęgowa: Raz na rok.

Liczba jaj: Jedno.

Typ gniazda: Często tworzy duże kolonie, gnieździ się w norach.

Zagrożenia

Na morzu

- Petrelki krótkodziobe zwykle nie podążają za statkami, lecz czasem mogą być w nocy przywabione przez światła stojących statków.

Na lądzie

- Największym zagrożeniem dla populacji petrelka krótkodziobego są wprowadzone przez ludzi drapieżniki. Jedyne kolonie lęgowe, które się utrzymały w Nowej Zelandii, położone są na wyspach wolnych od drapieżników.

- Populacje gnieźdzące się na Wyspach Open Bay i Big Solander są w znacznym stopniu ograniczane przez weka.
- Pasące się zwierzęta mogą wywierać wpływ na populacje petrelka, gdyż zgniatają ich nory lęgowe.
- Nory lęgowe mogą się zapadać pod ciężarem chodzących po nich, odwiedzających kolonię ludzi.
- W porze lęgowej zagrożeniem są pożary, gdyż dużo kolonii lęgowych założonych jest w pokrytym trawą terenie.

Ciekawostki

Petrelki krótkodziobe są najmniejszymi petrelkami. Należą do najliczniejszych petreli w Nowej Zelandii. Badania wskazują, że w Nowej Zelandii żyje ponad 50% ich światowej populacji.

Dodatkowa literatura

Dalsze informacje na temat ptaków morskich można znaleźć w książkach - dostępna jest duża liczba bardzo dobrych publikacji, i na internecie. Osoby zainteresowane pogłębieniem swej wiedzy proszone są o skontaktowanie się z Marine Conservation Services, wydziałem Departamentu Ochrony Przyrody (DOC), numer telefonu (04) 471 0726 lub email csp@doc.govt.nz, gdzie można uzyskać dostęp do dodatkowych źródeł informacji na temat ptaków morskich.

Informacje zamieszczone w niniejszym przewodniku pochodzą z wielu źródeł, w tym:

Identification of seabirds of the Southern Ocean: a guide for scientific observers aboard fishing vessels (Identyfikacja ptaków morskich z Południowego Oceanu: przewodnik dla obserwatorów na pokładach statków rybackich). Derek Onley i Sandy Bartle, Te Papa Press we współpracy z Commission for the Conservation of Antarctic Marine Living Resources. Po raz pierwszy opublikowano w 1999 roku. Wznowiono 2001, 2006.

Field Guide to New Zealand Seabirds (Przewodnik do nowozeladzkich ptaków morskich). Brian Parkinson, New Holland Publishers. Po raz pierwszy opublikowano w 2000 roku.

Action Plan for Seabird Conservation in New Zealand Part A: Threatened Seabirds (Plan akcji do ochrony morskich ptaków w Nowej Zelandii - Część A: Ptaki morskie zagrożone). Graeme A. Taylor, Departament Ochrony Przyrody

(DOC), Zagrożone gatunki – okolicznościowa publikacja No. 16. Po raz pierwszy opublikowano w 2000 roku.

Action Plan for Seabird Conservation in New Zealand Part B: Non-Threatened Seabirds (Plan akcji do ochrony morskich ptaków w Nowej Zelandii - Część B: Ptaki morskie nie zagrożone). Graeme A. Taylor, Departament Ochrony Przyrody (DOC), Zagrożone gatunki – okolicznościowa publikacja No. 17. Po raz pierwszy opublikowano w 2000 roku.

2007 IUCN Red List of Threatened Species (Czerwona Księga Gatunków Zagrożonych, IUCN, 2007), wydana przez International Union of Nature and Natural Resources, www.iucnredlist.org.

Specjalne podziękowania za zrecenzowanie i skomentowanie tej pracy składamy następującym osobom: Johanna Pierre, Stephanie Rowe, Graeme Taylor, Peter Moore, Departament Ochrony Przyrody (DOC).

Publikacja przygotowana przez Shelly Farr Biswell. Projekt graficzny: Lisa Paton, Morphological Environmental Communication.

Większość fotografii zamieszczona za pozwoleniem Departamentu Ochrony Przyrody (DOC), wyjątki zaznaczone w tekście.

Opublikowano w 2007 roku

Departament Ochrony Przyrody
Department of Conservation
Te Papa Atawhai

